

Университетте студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру

Исламгулов Дамир Рафаэлович
Башқұрт мемлекеттік аграрлық университетінің
кафедра меңгерушісі

Студенттердің өзіндік жұмысының мақсаты: кәсіби дайындықты жетілдіру; логикалық ойлауды, танымдық және шығармашылық белсенділікті дамыту; пән бойынша басқа сабақ түрлерінде алған білімдер негізінде жаңа білімді өз бетінше меңгеру дағдыларын дамыту.

Өзіндік жұмыс – оқытушының әдістемелік басшылығымен, бірақ оның қатысуынсыз орындалатын нұсқау бойынша студенттердің жоспарлы жұмысы. Студенттердің өзіндік жұмысы аудиториямен бірге оқу-тәрбие процесінің бір түрі болып табылады және оның маңызды бөлігі болып табылады. Оны табысты жүзеге асыру үшін оқытушылар тарапынан жоспарлау және бақылау, сонымен қатар оқу орнының негізгі кафедралары, оқу бөлімі, әдістемелік қызметтері мамандықтардың оқу жоспарларында өзіндік жұмыс көлемін жоспарлау қажет. Өздік жұмыс әрбір пәнді меңгеруге ғана емес, сонымен қатар жалпы оқу, ғылыми, кәсіптік қызметте өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын, жауапкершілікті өз бетінше алу, мәселені өз бетінше шешу, конструктивті шешімдерді табу, одан шығудың жолын қалыптастыруға арналған. дағдарыстық жағдай және т.

Өзіндік жұмыстың маңыздылығы бір пәннің шеңберінен әлдеқайда асып түседі, сондықтан бітіруші кафедралар өз бетінше жұмыс істеу дағдылары мен дағдыларының жүйесін дамыту стратегиясын әзірлеуі керек. Бұл жағдайда оқу кезеңінде талап етілетін деңгейге жету үшін талапкерлердің дербестік деңгейінен және бітірушілердің дербестік деңгейіне қойылатын талаптардан шығу керек.

Жоғары мектеп орта мектептен мамандығы бойынша ерекшеленеді, бірақ негізінен оқу-тәрбие жұмысының әдістемесінде және студенттердің дербестік дәрежесінде. Мұғалім тек оқушылардың танымдық іс-әрекетін ұйымдастырады. Танымдық әрекетті оқушы өзі жүзеге асырады. Өздік жұмыс оқу жұмысының барлық түрлерінің тапсырмаларын орындайды. Өз бетінше іс-әрекетпен қамтамасыз етілмеген білім адамның шынайы меншігі бола алмайды.

Өзіндік жұмыстың тәрбиелік мәні бар: ол дербестікті біліктер мен дағдылардың жиынтығы ретінде ғана емес, сонымен қатар қазіргі заманғы жоғары білікті маманның тұлғалық құрылымында маңызды рөл атқаратын мінез-құлық қасиеті ретінде қалыптастырады.

Өзіндік жұмысты мұғалімдер жүйелі түрде бақылап отыруы керек. Өзіндік жұмыстың негізі ғылыми-теориялық курс, студенттердің алған білім кешені болып табылады. Тапсырмаларды беру кезінде студенттер оларды қалай орындау керектігі туралы нұсқауларды, нұсқауларды, нұсқаулықтарды және қажетті әдебиеттер тізімін алады.

Университетте әр түрлі жеке өзіндік жұмыстар, дәрістерге, семинарларға, зертханалық жұмыстарға, сынақтарға, емтихандарға дайындалу, эссе, тапсырмалар, курстық жұмыстар мен жобаларды орындау, ал қорытынды кезеңде – дипломдық жоба жүзеге асырылады.

Өзіндік жұмыс жұптасып немесе 3 адамды қатыстырса тиімдірек болады. Топтық жұмыс мотивация факторын және өзара интеллектуалдық белсенділікті арттырады, өзара бақылаудың арқасында оқушылардың танымдық әрекетінің тиімділігін арттырады.

Серіктестің қатысуы студенттің психологиясын айтарлықтай қалпына келтіреді. Жеке оқыту жағдайында студент өз қызметін толық және толық деп субъективті түрде бағалайды, бірақ мұндай бағалау қате болуы мүмкін. Топтық жеке жұмыс кезінде топтың өзін-өзі тексеруі, одан кейін мұғалімнің түзетуі жүргізіледі. Өз бетінше оқу әрекетінің осы екінші буыны жалпы жұмыстың тиімділігін қамтамасыз етеді. Өзіндік жұмыстың жеткілікті жоғары деңгейімен студенттің өзі жұмыстың жеке бөлігін орындап, оны әріптесіне көрсете алады.

Аудиториялық және өзіндік жұмыстарға бөлінген уақыт арақатынасы шамамен 1:3 құрайды. Бұл қатынас студенттер үшін оқу әрекетінің осы түрінің орасан зор дидактикалық мүмкіндіктеріне негізделген.

Өзіндік жұмыс мыналарға ықпал етеді:

- білімді тереңдету және кеңейту;
- танымдық әрекетке қызығушылықты қалыптастыру;
- таным процесінің әдіс-тәсілдерін меңгеру;
- танымдық қабілеттерін дамыту.

Сондықтан ол мамандар даярлаудың тиімділігін арттырудың негізгі резервіне айналады.

Өзіндік жұмысты ұйымдастырудың жетекші педагогикалық аспектілері және негізгі бағыттары. ЖОО-да студенттердің оқу іс-әрекетінің қолданыстағы оқу формалары – лекциялар, практикалық, зертханалық сабақтар, семинарлар өздік жұмыс

формалары мен үй тапсырмасының түрлерін анықтайды. Басқару жүйесі де оның бағдарлануының негізін қалайды.

Дәріс барысында оқытушы студенттерге әдебиеттерді ұсынып, оқулықпен және бастапқы дереккөздермен жұмыс істеу әдістерін түсіндіреді. Осыған байланысты тақырыптың мәселелерін, лекцияны меңгеру логикасын ашатын, пайдаланылған әдебиеттер тізімін сипаттайтын, өз бетінше оқуға арналған бөлімдерді бөліп көрсететін кіріспе және бағдарлы дәрістер ерекше мүмкіндіктер береді.

Семинарлық және практикалық тапсырмалар оңтайлы жауаптарды, есептеулерді және шешімдерді табу дағдыларын жетілдіруге арналған.

Студенттердің жұмысын түзетуге және оның сапасын арттыруға арналған тірек дидактикалық материалдарды пайдалана отырып, өзіндік жұмыс жүргізіледі.

Бөлім командалары дамуда:

1. Өзіндік жұмысқа арналған тапсырмалар жүйесі.
2. Рефераттар мен баяндамалардың тақырыптары.
3. Курстық жұмыстарды (жобаларды), зертханалық жұмыстарды, есептеулерді, графикалық және сынақ жұмыстарын, оқу жаттығуларын және т.б. орындау бойынша нұсқаулықтар мен нұсқаулар.
4. Курстық жұмыстың, курстық жұмыстың және дипломдық жобаның тақырыптары.
5. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.

Өзіндік жұмысты табысты орындауды қамтамасыз ететін негізгі шарттар:

1. Тәрбиелік тапсырманың мотивациясы (ол не үшін, не береді).
2. Танымдық тапсырмаларды нақты тұжырымдау.
3. Жұмыстың алгоритмі, орындалу әдісі, оны орындау жолы туралы оқушының білімі.
4. Мұғалімнің есеп беру нысандарын, жұмыс көлемін және оны тапсыру мерзімдерін нақты анықтауы.
5. Консультациялық көмек түрлерін анықтау (институционалдық, тақырыптық, проблемалық консультациялар).
6. Бағалау, есеп беру критерийлері және т.б.
7. Бақылау түрлері мен нысандары (семинар, тест, тест, семинар және т.б.).

Студенттердің өзіндік жұмысына мыналар кіреді:

- келесі сабақ алдында лекциялық материалмен жұмыс жасау және ұсынылған әдебиеттерді оқу;
- теориялық ақпарат, қауіпсіздік мәселелері, зертханалық қондырғының мазмұны және жұмыстарды орындау тәртібі зерттелетін зертханалық сабақтарға дайындық, сонымен қатар зертханалық жұмыс туралы есеп дайындалады;
- өткен сабақтың, соның ішінде дәрістердің материалдарын игеруді бақылау үшін сұрақтар оқытылатын практикалық сабақтарға дайындық;

- бақылау-есептеу және графикалық жұмыстарды орындау;

- курстық жобаларды (жұмыстарды) орындау;

- курстық жұмысты қорғауға, пән бойынша сынақтарға немесе емтихандарға дайындық.

Оқу пәндері бойынша материалды сапалы меңгеруді қамтамасыз ету үшін өздік жұмыс аптасына кемінде 12 сағат болуы керек. Студенттер өздік жұмыс жоспарын құруы керек, онда сабақ кестесі ескерілуі керек.

Күніне үш пәннен аспайтын өзіндік жұмысты жоспарлау қажет. Бұл жерде мыналарды ескеру пайдалы:

1. Дәріс материалы екі рет оқытылуы тиіс: бірінші рет – дәріс күні, егер қосымша әдебиеттерді пайдалана отырып толықтыру қажет болса; екінші рет – ұсынылған әдебиеттерді пайдалана отырып, практикалық және зертханалық сабақтар алдында.

2. Ұсынылған негізгі және қосымша әдебиеттерді пайдалана отырып, сабақтан бір күн бұрын зертханалық және практикалық сабақтарға дайындалу.

3. Бақылау-есептеу және графикалық жұмысты тапсырманы алғаннан кейін бірден орындау, өйткені, бір жағынан, оларды орындауға кететін уақыт көлемі бірнеше сағаттан аспаса, екінші жағынан, мұғалімнің сыныпта тыңдалған ұсыныстар.

4. Курстық жобалар (жұмыс) сондай-ақ тапсырма алынған күні басталуы керек, әдетте, жобалық нұсқаны және соңғы нұсқаға дайындықты ескере отырып, курстық жұмысты орындау уақыты 8-ден 12 сағатқа дейін құрайды. Бұл жерде жұмысты аяқтау процесі үздіксіз болуы маңызды, өйткені уақыт өте келе ақпарат жоғалуы мүмкін және мұғалімнің қосымша кеңесі қажет болады.

5. Оқытушылардың кеңес беру кестесі кафедрада және ресми сайтта орналасқан. Әдетте, сабақтар кезінде мұғалімдер студенттерге апта күні мен кеңес беру уақыты, оның ішінде қосымша сабақтар туралы хабарлайды.

Материалды сапалы меңгеру, сонымен қатар айтылуын дамыту және мамандыққа қатысты терминдерді дұрыс қолдану үшін студенттерге материалды оқып болғаннан кейін дауыстап сұрақ қойып, оған жауап беруге 10-15 минут уақыт бөлуді ұсынуға болады. өздері. Екі немесе үш оқушы материалды қайталағанда, біреуі сұрақ қойып, қалған екеуі кезектесіп жауап беріп немесе бірін-бірі толықтырғанда үлкен нәтижеге қол жеткізіледі.

Ұсынылған әдебиеттермен жұмыс.

Оқыған материалды есте сақтау және қайта жаңғырту адамның есте сақтау қабілетіне, соның ішінде көру және есту қабілетіне байланысты. Есте сақтау қабілетін дамыту үшін ұсынылған әдебиеттермен өз бетінше әдістемелік жұмыс жасау керек. Мұнда бірнеше пайдалы кеңестер бар.

Оқулықтармен және оқу құралдарымен жұмысты дәріс конспектісін оқуға кететін уақытпен ұштастыру керек. Алдымен кітаптан (оқулық, оқу құралы) өтілген материалға сәйкес келетін қажетті бөлімді табу керек. Дәріс конспектілерінің мазмұнын мұқият оқып шығыңыз, содан кейін сабақтың сәйкес тақырыбы бойынша кітаптың мазмұнын оқыңыз. Сұрақты түсінуді және мәтінді есте сақтауды жеңілдететін иллюстрацияларға (сызбалар, графиктер, диаграммалар және т.б.) ерекше назар аудару керек. Бұл жағдайда визуалды жады жұмысқа қосымша қосылады. Кітапқа конспект жазудың ең жақсы түрі - бұл дипломдық жұмыс. Тек нақты тұжырымдалған ойларды жазып, негізгі теориялық принциптерді негіздеу үшін қажетті иллюстрациялық материалды (мүмкін жеңілдетілген түрде) сызу қажет. Кітаппен жұмысты аяқтағаннан кейін жазылған тезистерді жұмысқа есту қабілетін қоса отырып, дауыстап оқып шыққан жөн. Сіздің ой-өрісіңізді кеңейту үшін ұсынылған қосымша әдебиеттерді зерттеу негізгі әдебиеттерді оқумен біріктірілуі керек. Бұл да жүйелі түрде жасалуы керек.

Сонымен, оқу пәнін сапалы меңгеру үшін, ең бастысы, оқылатын материалды ұзақ уақыт есте сақтау, содан кейін оны қайта жаңғырту үшін, сонымен қатар, оқылатын материалды қабылдауға ұмтылу қажет. көру және есту жадының бір мезгілде қосылуы арқылы.

Оқытушылар студенттерге жоспарлы және қосымша сабақтарда, сондай-ақ консультациялар кезінде өзіндік жұмыстың қарастырылған әдістемелік тәсілдерін үйретуі керек.

Белгілі болғандай, студенттердің өздік жұмыстары

кафедрада жүргізілсе, оның тиімділігі артады. Сондықтан, кафедра меңгерушісі жұмысты күн сайын (түстен кейін) кафедрада кезекші оқытушы болатындай етіп ұйымдастыруы керек. Әдетте, кезекшілік кеңес беру кестесімен сәйкес келеді.

Кафедрадағы кезекші оқытушының негізгі міндеттері:

- студенттерді кафедра аудиторияларына уақтылы қабылдау;

- студенттердің өздік жұмысын ұйымдастыру, оларды қажетті әдебиеттермен қамтамасыз ету;

- консультациялар өткізу, соның ішінде студенттерді әдебиетпен өз бетінше жұмыс істеуге үйрету.

Әдебиеттер тізімі:

1. Григораш, О.В. Бөлім қызметін ұйымдастыру және жұмыс нәтижелерін бағалау / Григораш О.В., Трубилин А.И. – Краснодар: КубГАУ, 2012. - 596 б.

2. Исламгулов, Д.Р. Негізгі кәсіптік білім беру бағдарламаларын әзірлеуде кәсіптік стандарттарды қолдану / Д.Р. Исламгулов, Т.Н. Лубова // Жоғары білім берудің Федералдық мемлекеттік білім беру стандарты шеңберінде жоғары білім берудің білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру: Бүкілресейлік ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. – Уфа: Башқұрт мемлекеттік аграрлық университеті, 2016. – 161-170 б.

3. Лубова, Т.Н. Құзыреттілік көзқарас шеңберінде білім сапасын бағалау / Т.Н. Лубова, Д.Р. Исламгулов // Жоғары білімді жаңғырту жағдайында әлеуметтік, гуманитарлық, жаратылыстану-техникалық пәндерді оқытудың өзекті мәселелері: Материалдар. халықаралық ғылыми-әдістемелік конференциясының. – Уфа: Башқұрт мемлекеттік аграрлық университеті, 2014. – С.189-192.